

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/65/2020
Identifikačné číslo spisu: 8118200229
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8118200229.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. Dušana Kuruca, Štefánikova 18, 066 01 Humenné, správcu úpadcu SVK sport, s.r.o. v konkurze, Solivarská 8371/28A, 080 01 Prešov, IČO 45 429 529, zastúpeného Mgr. Adriánom Fabianom, advokátom, Tkáčska 2, 080 01 Prešov proti žalovanej: 1/ C. Y., nar. XX.XX.XXXX, C. L. XX, XXX XX G., žalovanému: 2/ N. O., nar. XX.XX.XXXX, J. XXXX/X, XXX XX G., obaja žalovaní zastúpení JUDr. Petrom Čurillom, advokátom, Hlavná 11, 080 01 Prešov, o uloženie povinnosti v súlade s ustanovením § 74 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. januára 2020, č. k. 4CoKR/31/2019-113, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaných 1/ a 2/ o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov, ako súd prvej inštancie uznesením zo dňa 15.10.2019, č. k. 2NcKR/1/2018-97, návrh žalobcu ako správcu na uloženie povinnosti v zmysle § 74a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov štatutárnemu orgánu úpadcu C. a N. zamietol. Žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca ako správca úpadcu SVK sport, s. r. o. v konkurze sa návrhom, ktorý doručil súdu prvej inštancie dňa 09.01.2018, domáhal vydania rozhodnutia na uloženie povinnosti žalovaným zaplatiť do všeobecnej podstaty úpadcu sankciu 5.100 eur z dôvodu porušenia povinnosti žalovaných ako štatutárnych zástupcov úpadcu včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu v súlade s ustanovením § 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZoKR“).

3. Súd prvej inštancie uviedol, že správca návrh odôvodnil zistením, že návrh na vyhlásenie konkurzu na úpadcu nebol podaný včas, pretože zo súvah úpadcu jednoznačne vyplýva jeho predĺženie, a to vzhľadom na výšku majetku a výšku jeho záväzkov v období rokov 2012, 2013 a 2014. Úpadca sa dostal do stavu predĺženia v priebehu roka 2012, pretože k 31.12.2012 bola výška vlastného imania - 19.171,- eur. V ďalších rokoch sa negatívny vývoj vlastného imania výrazne prehľboval a jeho hodnota k 30.09.2014 vyplývajúca z účtovnej závierky zo dňa 27.10.2014, ktorá bola prílohou návrhu úpadcu na vyhlásenie konkurzu, bola vo výške - 180.366,- eur. Úpadcov návrh na vyhlásenie konkurzu zo dňa 26.11.2014 bol doručený Okresnému súdu Prešov dňa 19.12.2014, pričom sa jedná o oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, pretože konatelia úpadcu, vzhľadom na odbornú starostlivosť o predĺženie úpadcu museli a mali vedieť od 15.03.2013, čím im vznikla povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu najneskôr do 13.04.2013 (do 30 dní od kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom predĺžení podľa 11 ods. 2 ZoKR), a preto im vznikla povinnosť uhradiť v prospech všeobecnej podstaty úpadcu sumu vo výške 5.100,- eur. Žalobca ďalej v podanom návrhu uviedol, že písomne vyzval konateľov úpadcu na preukázanie povinnosti včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Títo do podania návrhu však splnenie povinnosti včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu nijako nepreukázali.

4. Súd prvej inštancie vec právne posudzoval podľa ustanovení § 3 ods. 1 až 3, § 4, § 11 ods. 2 a 4, § 74a ZoKR, ktoré definujú úpadok, povinnosť predchádzaniu úpadku, povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu a osobitnú zodpovednosť s osobitnou sankciou zaplatiť do konkurznej podstaty sumu zodpovedajúcu dlžníkovmu základnému imaniu zapísanému v príslušnom registri v prípade nesplnenia tejto povinnosti, ako aj dôkaznú povinnosť subjektov na preukázanie dôvodov na vylúčenie ich zodpovednosti.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že mal preukázané, že úpadca už od roku 2012 vykazoval vo svojom účtovníctve zápornú výšku vlastného imania. V tom čase, ako aj neskôr, úpadca vykonával riadne svoju podnikateľskú činnosť a mal obchodné aktivity, z ktorých dosahoval príjmy a zisk. K trvalému predĺženiu vlastného imania došlo až ku koncu roka 2014, pričom úpadca v rámci možností svoje záväzky uhrádzal. Žalovaní v súvislosti s prijatými opatreniami poukázali na snahu nadviazať novú obchodnú spoluprácu a zachovávať doterajšiu obchodnú spoluprácu, ku ktorej však v konečnom dôsledku nedošlo, avšak iba z dôvodov, ktoré úpadca nemohol ovplyvniť a nespôsobil ich, najmä v súvislosti so situáciou na textilnom trhu. Žalovaní produkovanými dôkazmi, ktorých dôvodnosť žalobca relevantným spôsobom nespochybnil, vylúčili svoju zodpovednosť za oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu tým, že sa snažili prijať vhodné a primerané opatrenia, ktoré by rozbehli podnikanie a znamenali by ozdravenie spoločnosti. V čase, keď takéto opatrenia prijímali pritom nemohli vedieť, či budú úspešné alebo nie. Bolo by neúčelné prijímať akékoľvek opatrenia na prosperovanie podniku spolu s podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Za konanie s odbornou starostlivosťou je potrebné považovať také konanie, ktoré zodpovedá postaveniu konajúcej osoby a možno dôvodne predpokladať, že cieľom takéhoto konania je vyriešenie úpadku. Teda ak sa dlžník snaží konaním iným ako konkurz vyriešiť úpadok, možno toto konanie dôvodne považovať za konanie s odbornou starostlivosťou. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že úpadca mal plánovanú aktívnu obchodnú spoluprácu s inými podnikateľskými subjektmi do konca roka 2014, preto zohľadňujúc očakávateľné výsledky ďalšieho prevádzkovania podniku (§ 3 ods. 2 ZoKR) súd prvej inštancie prijal záver, že žalovaní svoju povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas neporušili, keďže po tom, čo zhodnotili, že spolupráca sa už napriek prijatým opatreniam realizovať nebude, podali návrh na vyhlásenie konkurzu dňa 19.12.2014. Skutkové tvrdenia žalovaných týkajúce sa sporu, na popretie ktorých žalobca žiadne relevantné dôkazy neoznačil, považoval súd prvej inštancie za nesporné (§ 151 Civilného sporového poriadku).

6. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žalovaní preukázali konanie s odbornou starostlivosťou, a preto zamietol návrh správcu na uloženie povinnosti v zmysle § 74a ods. 2 ZoKR. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p. a úspešným žalovaným v konaní priznal plnú náhradu trov konania, o výške ktorých rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie samostatným uznesením.

7. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací, napadnutým uznesením zo dňa 31.01.2020, č. k. 4CoKR/31/2019-113, uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 15.10.2019, č. k. 2NcKR/1/2018-97 zmenil tak, že žalovaná 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi, ako správcovi konkurznej podstaty do všeobecnej podstaty úpadcu SVK sport, s. r. o. v konkurze, Solivarská 8371/28A, 080 01 Prešov, IČO 45 429 529, sumu 5.100,- eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

8. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 02.01.2015, sp. zn. 1K/82/2014, bolo začaté konkurzné konanie voči dlžníkovi - spoločnosti SVK sport, s.r.o. Uvedené uznesenie bolo uverejnené v Obchodnom vestníku SR č. OV 5/2015 zo dňa 09.01.2015. Uznesením zo dňa 19.03.2015 Okresný súd Prešov vyhlásil konkurz na majetok úpadcu a zároveň ustanovil predbežného správcu Ing. Dušana Kuruca do funkcie správcu úpadcu. Uvedené uznesenie bolo uverejnené v Obchodnom vestníku SR č. OV 13/2015 zo dňa 21.01.2015. V rozhodnom období, potrebnom pre ustálenie vzniku zodpovednosti konateľov v posudzovanej právnej veci v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 ZoKR, vykonávali pôsobnosť štatutárneho orgánu v súvislosti s podaním, resp. nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovaní, ktorí boli osobami právne zodpovednými za podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, ktorého výška základného imania predstavuje sumu 5.100,- eur. V zmysle ustanovenia § 134 ods. 1 Obchodného zákonníka je povinnosťou konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným viesť predpísanú evidenciu a účtovníctvo. Žalovaní boli do funkcie konateľov úpadcu menovaní od 01.03.2010 a boli nimi aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Zo žalobcom predložených súvah a účtovnej závierky úpadcu vyplýva, že k 31.12.2012 majetok úpadcu predstavoval 43.213,- eur, záväzky 62.384,- eur a vlastné imanie - 19.171,- eur (súvaha zostavená dňa 15.03.2013); k 31.12.2013 majetok úpadcu predstavoval 187,- eur, záväzky 134.780 eur a vlastné imanie - 134.593,- eur; k 31.12.2014 majetok úpadcu predstavoval 11.058 eur, záväzky 200.150 eur a vlastné imanie - 189.092,- eur, teda že sa úpadca dostal do stavu predĺženia v priebehu roku 2012 a negatívny vývoj vlastného imania sa aj naďalej prehľboval. Správca zároveň písomne vyzval žalovaných podľa § 74a ods. 1 ZoKR. Tieto skutočnosti napokon neboli medzi stranami sporné.

9. Krajský súd v Košiciach zdôraznil, že pojem úpadku vymedzujú právne predpisy, najmä § 3 ZoKR. Záver o tom, či spoločnosť je alebo nie je v úpadku teda nie je záverom skutkovým, ale záverom právnym, ktorý sa vyvodzuje zo skutkových zistení, či spoločnosť napĺňa znaky vymedzenia úpadku. Keďže v konaní neboli popreté tvrdenia správcu o existencii úpadku spoločnosti už v roku 2012 a uvedené vyplýva aj predložených účtovných dokladov, odvolací súd dospel k záveru, že konatelia úpadcu museli a mali vedieť o úpadku vo forme predĺženia spoločnosti najneskôr od 15.03.2013, teda povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu im vznikla najneskôr dňa 13.04.2013. Odvolací súd sa tak nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že k trvalému predĺženiu vlastného imania úpadcu došlo až ku koncu roka 2014. Z uvedeného tak vyplýva, že návrh na vyhlásenie konkurzu na spoločnosť úpadcu nebol podaný včas, tak ako to ukladá § 11 ods. 2 ZoKR.

10. Podstatnou spornou otázkou v posudzovanom prípade je, či konatelia úpadcu po zistení úpadku konali s odbornou starostlivosťou, čo by ich podľa § 11 ods. 4 ZoKR zbavilo zodpovednosti. Posúdenie, či určité konanie je alebo nie je konaním s odbornou starostlivosťou v zmysle § 7 ZoKR, je znova právnou otázkou. Súčasťou riešenia tejto otázky je však aj posudzovanie predpokladaných vplyvov určitých úkonov, ich užitočnosť a vhodnosť v daných súvislostiach, ďalej možnosti konajúcich osôb tieto vplyvy svojich úkonov predvídať. Posudzovanie týchto otázok si pritom spravidla vyžaduje odborné znalosti, keďže ide o posúdenie správnosti odhadu (prognózy) zodpovednej osoby na základe určitých empirických poznatkov, skúseností a racionálnych výpočtov alebo odhadov. Až na základe posúdenia tohto vzťahu medzi konaním danej osoby a predpokladanými (alebo medzičasom nastalými) následkami tohto konania možno potom urobiť právny záver, či určité konanie napĺňalo alebo nenapĺňalo požiadavku odbornej starostlivosti.

11. Odvolací súd konštatoval, že žalovaní na preukázanie svojho konania s odbornou starostlivosťou boli povinní tvrdiť a dokázať konkrétne skutočnosti, teda nielen, že rokovali o konkrétnych obchodoch a s

kým, aká bola šanca na úspech týchto rokovaní, ale aj akú šancu mala spoločnosť prípadné záväzky z týchto obchodov plniť, a akým spôsobom sa tieto výsledky mohli reálne prejavíť na hospodárení spoločnosti a na šanci uspokojiť veriteľov tak, aby to vyrovňalo dôsledky oneskoreného návrhu na vyhlásenie konkurzu. Odvolací súd sa pritom stotožnil s námietkami žalobcu, že konatelia nepreukázali, že nimi deklarované možné budúce zákazky by boli pre úpadcu ziskové, aká by bola miera vyprodukovaného zisku a či by dokázali aj reálne odvrátiť úpadok úpadcu.

12. Odvolací súd zároveň uviedol, že len všeobecné názory konateľov úpadcu o prípadnom pozitívnom vývoji spoločnosti na základe už vtedy známych informácií ako nízka ziskovosť, nárast nákladov a vstup konkurencie zo zahraničia je ťažko predstaviteľný. Taktiež nie je zrejmé, ako bolo možné zabezpečiť plánovanú expanziu do zahraničia, keď s dôsledkami ekonomickej krízy sa zahraničie potýkalo rovnako ako slovenský trh. Bolo teda povinnosťou žalovaných dokázať konkrétne okolnosti, ktoré by túto nereálnosť vyvracali, teda ktoré by preukázali, že úpadca by dosahoval zisk, ktorý by reálne postačoval na uspokojovanie jeho veriteľov.

13. Krajský súd v Košiciach s odkazom na § 7 ZoKR a § 135a Obchodného zákonníka zdôraznil, že štatutárny orgán by nemal zodpovedať za stratu alebo neúspech spoločnosti v tých prípadoch, kedy napriek zachovaniu všetkých povinností, ktoré od neho možno žiadať, urobil rozhodnutie, hoci sa toto rozhodnutie neskôr ukázalo ako nevýhodné, resp. viedlo k strate alebo neúspechu spoločnosti. Tento princíp by sa potom mal uplatňovať aj pri posudzovaní odbornej starostlivosti v zmysle § 7 ZoKR, ktorá je aj normatívne konštruovaná podobne ako požiadavky odbornej starostlivosti podľa § 135a ods. 3 prvej vety Obchodného zákonníka. Na to, aby sa však konanie štatutárneho orgánu mohlo považovať za konanie s odbornou starostlivosťou v zmysle citovaných ustanovení, musia byť podľa odvolacieho súdu splnené viaceré kritériá, ktoré z týchto ustanovení čiastočne výslovne vyplývajú a čiastočne ich možno vyvodíť s ohľadom na vymedzený účel zakotvenia tejto požiadavky. Konkrétne konanie konateľa pri svojom rozhodovaní možno považovať za konanie s odbornou starostlivosťou len vtedy, ak zároveň spĺňa tieto podmienky: (1) nesmie byť vedené akýmkoľvek inými záujmami než záujmami spoločnosti a jej veriteľov, (2) v čase urobenia rozhodnutia toto rozhodnutie nesmie zjavne odporovať záujmom spoločnosti a (3) konateľ musí rozumne predpokladať, že toto rozhodnutie takémuto prospechu slúži. Len keď sú splnené tieto konkrétne kritériá konania konateľa, možno dospieť k záveru, že konal s odbornou starostlivosťou v zmysle § 7 ZoKR (a aj § 135a ods. 3 Obchodného zákonníka, aj keď o jeho aplikáciu v prerokúvanej veci nejde).

14. Odvolací súd dospel k záveru, že sú dané všetky predpoklady zodpovednosti žalovaných podľa § 11 ods. 4 ZoKR tým, že nepodali včas návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu. Keďže žalovaní nepreukázali, že povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu neporušili alebo že konali s odbornou starostlivosťou alebo že je tu iný dôvod vylučujúci ich zodpovednosť, sú podľa odvolacieho súdu povinní uhradiť do konkurznej podstaty sankciu v sume dlžníkovho základného imania zapísaného v obchodnom registri, teda sumu 5.100,- eur. Keďže úpadca má dvoch konateľov, odvolací súd ich zaviazal podľa § 11 ods. 4 ZoKR na jej náhradu spoločne a nerozdielne.

15. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ dovolanie, ktoré odôvodnili tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.).

16. Dovolatelia majú zato, že odvolací súd síce aplikoval správnu právnu normu, jeho výklad je však príliš reštriktívny, čo v konečnom dôsledku spôsobuje nespravodlivosť napadnutého rozhodnutia, až nezákonnosť. Dodali, že ako konatelia obchodnej spoločnosti úpadcu svojou každodennou činnosťou smerovali k zabezpečeniu riadneho chodu obchodnej spoločnosti. O týchto skutočnostiach svedčia predložené čestné prehlásenia podnikateľských subjektov, s ktorými vstupovali do záväzkovo-právnych vzťahov. Aj s poukazom na bilaterálnu zákazku žalovaní odôvodnene predpokladali ekonomický rast obchodnej spoločnosti, pričom len existencia externých a objektívnych vplyvov spôsobila úpadok obchodnej spoločnosti a koniec jej obchodnej činnosti. Podľa dovolateľov napadnuté rozhodnutie priam

nabáda konateľov obchodných spoločností na postup v zmysle ZoKR a k podaniu návrhu.

17. Zároveň dovolatelia uviedli, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že ako štatutárni zástupcovia sa snažili vyriešiť úpadok dlžníka iným spôsobom ako podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Vzhľadom na uvedené dovolatelia žiadajú, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podali včas osoby dotknuté napadnutým rozhodnutím zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) predovšetkým skúmal, či proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustný tento mimoriadny opravný prostriedok.

19. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p. dovolanie je možné podať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu iba vtedy, ak zákon použítie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pripúšťa. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam.

20. Dovolanie žalovaných 1/ a 2/ bolo podané v konkurznom konaní vedenom podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v ustanovení § 196 zakotvil primerané použitie ustanovení Civilného sporového poriadku. Na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konania a konanie o oddĺžení sa tak primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak ZoKR neustanovuje inak. Primerané použitie všeobecného procesného predpisu znamená, že tam, kde zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako osobitný predpis určitú procesnú situáciu priamo nerieši a zároveň použítie všeobecného procesného predpisu priamo nevylučuje, použije sa právna úprava všeobecného procesného predpisu, t. j. Civilného sporového poriadku.

21. Použitie mimoriadnych opravných prostriedkov (dovolanie a ani dovolanie generálneho prokurátora) v konaní vedenom podľa ZoKR, v zmysle ustanovenia § 198 ods. 1 ZoKR nie je prípustné proti uzneseniu vydanému v konaní podľa tohto zákona. Uvedené zákonné ustanovenie vylučuje, aby rozhodnutie vydané v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní a v konaní o oddĺžení podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii bolo podrobené dovolaciemu prieskumu Najvyšším súdom Slovenskej republiky v prípade podania dovolania, alebo dovolania generálneho prokurátora.

22. Nakoľko ZoKR ako osobitný predpis vylučuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v konkurznom konaní, nemôže sa účastník konkurzného konania, domáhať prípustnosti dovolania podľa ustanovení § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolanie (rovnako rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v uzneseniach z 29. marca 2019, sp. zn. 4Obdo/91/2018; z 29. marca 2017, sp. zn. 2Obdo/2/2010; z 13. októbra 2010, sp. zn. 5Obdo/57/2011; z 30. novembra 2011, sp. zn. 3Obdo/76/2016, sp. zn. 4Obdo/32/2017; z 31. decembra 2017, sp. zn. 3Obdo/53/2017 z 30. októbra 2017).

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ a žalovaného 2/ smeruje proti uzneseniu vydanému v konkurznom konaní, a preto v zmysle ustanovenia § 198 ods. 1 ZoKR je neprípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovaných odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

24. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od

01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.